

Sygn. akt II CSK 193/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa H. S., A. S., H. S. i M. S.

przeciwko R. T.

o zapłatę,

oraz w sprawie z powództwa R. T.

przeciwko H. S., A. S., H. S. i M. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 września 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego (powoda wzajemnego) R. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 8 października 2020 r., sygn. akt VI Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego - powoda wzajemnego R. T. od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 8 października 2020 r., sygn. akt VI Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Według skarżącego w sprawie zachodzi konieczność wyjaśnienia, czy w przypadku robót budowlanych, remontowych, gdy wbrew bezwzględnie obowiązującym przepisom prawa budowlanego, nakładającym na inwestora obowiązek ustanowienia kierownika budowy, który regularnie sprawdzałby zgodność wykonywanych robót ze sztuką budowlaną i reagował na jakiegokolwiek nieprawidłowości, inwestor takich czynności nie podjął, przez co nastąpiły odstępstwa od modelu robót, można przyjąć, że inwestor przyczynił się do powstania szkody i zakres tego przyczynienia się może sięgać nawet całości powstałej na skutek tego szkody.

W pierwszym rzędzie należy zwrócić uwagę, że już z formalnego punktu widzenia rozstrzygnięcie w tej sprawie wskazanych wątpliwości interpretacyjnych jest bezprzedmiotowe, gdyż w skardze kasacyjnej nie podniesiono zarzutów opartych na naruszeniu art. 362 k.c. (regulującym instytucję przyczynienia się poszkodowanego do szkody), zaś Sąd Najwyższy, w przeciwieństwie do sądów *meriti*, nie stosuje z urzędu prawa materialnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 1997 r., I CKN 249/97, OSNC 1998, nr 1, poz. 13 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., II CKN 366/97, nie publ.). Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu w granicach zaskarżenia bierze pod rozważenie jedynie nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji. W zarzutach naruszenia prawa materialnego skarżący odwołuje się jedynie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (art. 17 pkt 1 i 4, art. 18 pkt 2 i 4, art. 22 pkt 2 i art. 25).

Niezależnie od powyższych uwag natury formalnoprawnej, trzeba wskazać, że pozwany - powód wzajemny jako wykonawca wówczas prowadzący w sposób profesjonalny działalność gospodarczą w zakresie usług remontowo - budowlanych nie może skutecznie powoływać się na przyczynienie się powodów do powstania szkody, z tej racji, że nie ustanowili kierownika budowy.

Zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 362 k.c. może mieć miejsce tylko w razie pozytywnego ustalenia, że poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody. Niewłaściwe zachowanie się

poszkodowanego musi być adekwatną współprzyczyną, to znaczy, że skutek musi nastąpić w wyniku działania dwóch przyczyn, jednej pochodzącej od zobowiązanego, względnie nieustalonej osoby trzeciej oraz od poszkodowanego. Pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a powstaniem szkody lub zwiększeniem się jej zakresu musi zachodzić adekwatny związek przyczynowy (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1975 r., III CZP 8/75, OSNCP 1976, nr 7-8, poz. 151, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1964 r., I CR 218/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 153). Przyczynienie się do zwiększenia szkody występuje wtedy, gdy w momencie jej powstania rozmiary szkody byłyby mniejsze, gdyby nie zachowanie się poszkodowanego. Ciężar dowodu okoliczności uzasadniających przypisanie poszkodowanemu przyczynienia się do powstania szkody lub jej zwiększenia oraz istnienie adekwatnego związku przyczynowego spoczywa na pozwanym.

Pozwany - powód wzajemny, jako profesjonalny uczestnik obrotu prawnogospodarczego w zakresie świadczenia usług budowlanych nie powinien być w ogóle podejmować się wykonywania robót, co do których wykonania przepisy prawa budowlanego wymagały uzyskania stosownego pozwolenia administracyjnego i ustanowienia przez inwestora kierownika budowy. W ten sposób z faktu niedopełnienia przez powodów - pozwanych wzajemnie jako inwestorów (i zarazem w relacji do pozwanego konsumentów w rozumieniu art. 22¹ k.c.) obowiązków administracyjnych (uzyskanie pozwolenia budowlanego i ustanowienie kierownika budowy) pozwany - powód wzajemny nie może wywodzić dla siebie korzystnych skutków prawnych, w kontekście zmniejszenia swojej odpowiedzialności odszkodowawczej z powodu wadliwie wykonanych robót budowlanych. Zgodnie bowiem z art. 651 k.c. jeżeli dostarczona przez inwestora dokumentacja, teren budowy, maszyny lub urządzenia nie nadają się do prawidłowego wykonania robót albo jeżeli zajdą inne okoliczności, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu robót, wykonawca powinien niezwłocznie zawiadomić o tym inwestora.

Wymaga zauważenia, że powodowie - pozwani wzajemnie dochodzili od pozwanego - powoda wzajemnego naprawienia szkody z powodu wadliwie wykonanych robót budowlanych. Wykonanie przez niego robót budowlanych

niezgodnie ze sztuką budowlaną pozostaje więc w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą powodów - pozwanych wzajemnie. Sytuacja prawna kształtowałaby się odmiennie, gdyby roboty budowlane zostały przez powoda wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną, ale z uwagi na naruszenie przepisów prawa budowlanego, w ramach stosownego postępowania administracyjnego nałożony zostałby na powodów obowiązek rozbiórki. W tej materii Sądy obu instancji trafnie przyjęły, że nie mają kompetencji do przesłankowego ustalenia kwestii samowoli budowlanej, dla której przewidziana jest droga administracyjna.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.